

Політика в нашому домі: з крайності в крайність

“З політикою слід поводитися, як з вогнем: не підходити занадто близько, щоб не обпектися, і не дуже віддалятися, щоб не змерзнути”.

Антисфен

Людина сама вирішує для себе, чим цікавитися, як жити, мати чи не мати власні переконання, якою мірою цікавитися політикою. Але при цьому слід урахувувати, що гармонійний розвиток особистості включає в себе всі аспекти, зокрема й загальну ерудицію, соціальну зрілість, свідому громадянську позицію. Тому так важливо формувати всі ці риси в наших дітях. Але для початку замислимося: а як до політики ставимося ми самі? Чи не впадаємо в крайнощі?

Крайність перша: аполітичність – реальна й декларована

Здавалося б, у такий непростий час, який переживає наша країна, майже не залишилося людей, що вирізняються повною аполітичністю. І все-таки вони є, хоча раніше демонстративних “нейтралів” було набагато більше. Такі люди часом надівають на себе маску людини, яка “над усім цим”, усіляко дають зрозуміти, що політика, мовляв, “брудна справа”.

Розглянемо основні категорії тих, хто не цікавиться політикою або ж декларує це. За всієї гаданої близькості поглядів такі люди можуть мати як різний рівень інтелекту, так і особливу особисту “історію”. Отже, аполітичними можуть бути такі люди.

“Залякані” – ті, хто свідомо або підсвідомо вважає, що

висловлювати або навіть мати свою думку, відмінну від офіційної, вкрай небезпечно. Такий страх міг сформуватися під впливом сімейних переказів (привіт з радянського минулого), негативного особистого досвіду, подій у найближчому оточенні, загальної атмосфери в країні. У періоди надії, що влада може стати реально демократичною, “залякані” відчують розгубленість і дискомфорт, перебувають в активному пошуку прикмет, що вже треба знову починати боятися. Як варіант – починають побоюватися правителів або спецслужб сусідніх держав.

“Наслідувачі” – ті, хто повторює стиль життя батьківської сім’ї, якщо відстороненість від усього, пов’язаного з політикою, входила в систему сімейних цінностей.

“Жертви” – потерпілі від політичної заклопотаності когось із близьких (вічно напруженого батька або чоловіка, істерично активної мами чи бабусі). У цьому разі аполітичність – форма протесту проти способу життя й мислення близької людини.

“Творці” – ті, хто з огляду на свою роботу занадто занурений у творчість, винахідництво, науку тощо. При цьому на відстеження процесів у країні в них бракує не так вільного часу, як “вільних мізків”.

“Дурні” або ті, хто вважає себе такими. Це можуть бути люди, які мають себе за недостатньо розумних, щоб у всьому розбиратися, або реально обмежені, примітивні особини.

“Побутовці” – люди, повністю зосереджені на побуті. Реагують на політику, тільки якщо вона безпосередньо зачіпає їхню родину.

“Пофігісти” – ледачі, інфантильні, соціально незрілі особистості, не готові взяти відповідальність навіть за власну долю, не те що за долю країни.

“Вразливі” – чутливі нервові натури, що уникають будь-яких “важких” тем із почуття самозбереження.

“Віруючі” – люди, в яких відстороненість від “мирських справ” виступає як складник світогляду або вписується в канони церкви, до якої вони належать.

“Розчаровані” – громадяни, які колись занадто палко підтримували якусь політичну силу або одного з лідерів, а потім гірко зневірилися. Провідним може бути як почуття безсилля щось змінити в країні, так і страх, що “однаково обдурять”.

На жаль, саме такі люди формують досить високий відсоток “противсіхів”, “тих, хто не визначився” і тих, хто “принципово” не ходить на вибори або ж голосує за заздалегідь непрохідного кандидата. У кризові часи кількість нейтрально налаштованих людей різко зменшується: політика вривається в кожен дім, глибинні страхи переборюються, життя само підштовхує до необхідності діяти і вникати в те, що відбувається. Однак згодом, якщо реальних позитивних змін немає, більшість таких людей або повертається до первісних поглядів, або перекочує в категорію “зневірених”. Це ми спостерігали після помаранчевої революції. Чи буде так само й після нинішніх подій – покаже час.

Крайність друга: нездорова політична заклопотаність

Однак надмірна зосередженість на політичному житті країни теж нездорова.

Ми, звичайно, не маємо на увазі людей, які займаються політикою професійно, активних членів різних партій або ж обізнаних свідомих громадян, які пильно відстежують усе, що відбувається в країні. Йдеться про підвищений обивательський інтерес до всього, що пов’язане з політичним життям. Серед дуже різних людей можна знайти тих, у кого сформувався таке “хобі” – лаяти владу. Вони не пропускають жодної новини, обговорюють, гудять, обурюються, сваряться, захиляються жовцю – зі знайомими й незнайомими, колегами, друзями, на роботі й у гостях, удома на кухні й у соціальних мережах. Такі люди

вирізняються повною відсутністю логіки й пам'яті навіть на загальновідомі факти. Вони дратуються, збуджуються, часто повторюють одні й ті самі декларативні фрази, не сприймають жодних аргументів, можуть ображати співрозмовника і взагалі не здатні до розумного діалогу. При цьому, зазвичай, не докладають зусиль, щоб осмислити те, що відбувається, не вдаються до жодних активних дій, не здійснюють значимих вчинків, аби вплинути на перебіг подій бодай на місцевому рівні.

Фактично серед таких “політично стурбованих” багато людей, які зовсім не розуміються на політиці. Навіщо їм це?

Щоб усі особисті невдачі, свою неспроможність, невміння розпорядитися своїм життям і навіть вибудувати стосунки з близькими списати на зовнішні обставини і передусім – на погану владу.

Щоб виправдати свою бездіяльність очікуванням хороших правителів, за яких “нарешті заживемо”: можна буде розпочати свій бізнес, добре заробляти, отримувати високу пенсію, мати додаткові пільги тощо.

У надії заповнити душевну й духовну порожнечу.

Для ілюзорного відчуття “розумного заняття”.

Щоб мати гарний привід бути буркуном, вічно роздратованим і незадоволеним життям.

Щоб на рівні “слововиверження” давати вихід невдоволенню (і собою теж), роздратуванню й агресії.

Для спілкування з собі подібними – у цьому разі політика перемагає інші теми для розмови, такі як футбол, котики-собачки, кулінарія, хвороби тощо.

На жаль, такі люди абсолютно марні для суспільного прогресу, бо найчастіше вони соціально пасивні й навіть під час виборів голосують керуючись скоріше емоціями, ніж розумом. Ба більше,

від небажання брати на себе відповідальність вони так само, як і аполітичні, взагалі не йдуть на вибори, а якщо й голосують, то нерідко за непрохідного кандидата радикального штибу, щоб потім усмак ляяти переможця. Втім, не виключений і такий істеричний варіант, як “я за нього голосував, а він...”

Нині кількість таких людей, як і раніше, досить велика. Замість того щоб у кризовий для країни період активно шукати, чим можна бути корисним своїй Батьківщині, критикани витрачають свою енергію на лихослів'я, обурення і лайку; сіють істеричну паніку й безнадію. Така хронічна напруженість і накрученість украй небезпечна як для самої людини, так і для оточення. Такі люди найбільше схильні до інфарктів і інсультів, вони провокують сварки в сім'ї й розбрат у найближчому оточенні, а в ситуаціях суспільного протистояння саме в них нерідко зриває дах, вони найлегше піддаються на провокації, “несподівано” впадають у буйну неконтрольовану агресію.

Найгірше, що такий стиль життя може дуже негативно позначатися на стосунках у сім'ї, особливо на дітях, формуючи в них загальне песимістичне сприйняття дійсності. Життя в атмосфері постійного негативу, пошуку нового ворога у владі, роздратування, лементу “що вони з нами роблять?” не може не калічити дитячу психіку. Результатом цього може стати як повне відторгнення теми й аполітичність (дивись вище), так і вибудовування світосприймання й стилю життя за образом і подобою своїх батьків або одного з них. Не виключено також, що від постійної сімейної напруги й негативу підлітки втікатимуть на вулицю, шукатимуть нездорові способи розслабитися, а як результат – максимальне відсторонення від батьківської сім'ї.

Золота середина

Таким чином, бачимо, що на побутовому рівні однаково погані як цілковита байдужість, так і занадто ревне захоплення політичними питаннями. Ні перша, ні друга крайнощі не йдуть на благо ні окремій людині, ні її сім'ї, ні всій країні.

Найкраще, як завжди, золота середина. А найголовніше – конструктивна активна позиція, готовність до дій. І зовсім не обов'язково це має бути участь у якихось зборах чи масових акціях. Це може бути спокійний свідомий вибір кандидата; порядний вчинок, пов'язаний з недопущенням несправедливості; участь у громадському житті свого міста або села; добрі справи на благо соціально незахищених або військових, спільноти загалом.

І найголовніше – кожному корисно зважити, яким чином його життєва позиція позначається на сім'ї і передусім – на молодшому поколінні. Адже не можна забувати, що обидві описані категорії громадян – це легка здобич для метких маніпуляторів і ділків від політики. І якщо ми не хочемо, щоб наші діти стали маріонетками в чиїхось руках, важливо і самим посправжньому розбиратися в політиці, і вчити цього наших дітей. Вони повинні бути впевнені, що життя прекрасне незалежно від професіоналізму й чесності тих, хто нами править. І в ньому завжди є місце для добрих справ і високих вчинків, які найлегше здійснювати в громадських організаціях. Саме про них – у нашій наступній статті.